

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK-610-[7/8116] 713

Konu : Yazılı Soru Önergesi

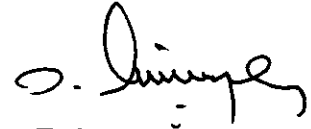
05.07.2012 47669

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 20/06/2012 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/610-2-1543/2732 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde yer alan Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK tarafından verilen 7/8116 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK tarafından verilen 7/8116 sayılı yazılı soru önergesi:

2012 Nisan ayı ihracat rakamlarında kamuoyunun sağlıklı bilgi edinmesini gerekli kılan izaha muhtaç gelişmeler yaşanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilerde, Nisan ayında, en çok ihracat yapılan fasıl, “İnciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller; taklit mücevherci eşyası; metal paralar” (71. fasıl) faslıdır. Geçtiğimiz yılın Nisan ayında söz konusu fasılda 282 milyon dolar civarında ihracat yapılırken, bu yılın aynı döneminde aynı kalemde ihracat % 444 oranında artış göstermiş ve ihracat miktarı 1,5 milyar dolar civarına çıkmıştır. Bu, 2009 yılı Şubat ayından bu yana, 71. fasılda tek bir ayda gerçekleşen en yüksek ihracat miktarıdır. Nitekim 2010 ve 2011 yıllarının tümünde Türkiye’nin 71. fasıldaki ihracatının toplamı 3,7 milyar dolar iken, bu yılın ilk dört ayında aynı fasıldaki ihracat 3,5 milyar dolara ulaşmıştır.

TÜİK’in Nisan ayında yaptığı açıklamalardan söz konusu ticaretin büyük ölçüde altın ihracatı olduğu ve bununda tek bir ülkeye yani İran’a yapıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim TÜİK Haber Bülteninden Nisan ayında en fazla ihracat yapılan ülkenin, 1,4 milyar dolarla İran olduğu; bu ihracatın 1,2 milyar dolarının da altın ihracatından oluştuğu ifade edilmektedir.

Bu miktarda bir altın ihracının tek bir ayda, tek bir ülkeye yapılması ilginçtir ve bu ticaretin normal bir ihracat olmaktan çok, bir ödeme veya transfer olması ihtimalini düşündürmektedir.

Bu çerçevede;

- 1) İran’ın Türk altınlarına olan talebi neden birden bire tırmanmıştır?
- 2) Tek bir ayda, tek bir ülkeye yapılan bu altın ihracatı yetkili makamlarca incelemeye alınmış mıdır?
- 3) Bu altın ihracı hangi firma ya da firmalar tarafından gerçekleştirilmiştir?
- 4) Yapılan bu işlem taraf olduğumuz uluslararası anlaşma ve yükümlülüklerle uygun mudur?
- 5) Türkiye’ye kaynağı belirli olmayan para girişlerinin izlendiği Ödemeler Dengesi Net Hata Noksan kaleminden son bir yılda 13 milyar dolar para girişi olmuştur. Bunun nedenleri konusunda kamuoyuna ciddi bir açıklamada da bulunulmamaktadır. Son bir yılda net hata noksan kalemindeki artışta İran’la yapılan ticaretin katkısı nedir? Kayda girmeyen buna benzer altınla veya bankalar üzerinden yapılan ödemeler var mıdır?
- 6) İran ile yapılan doğalgaz ve petrol ticaretinde akreditif işlemlerine hangi bankalar aracılık etmektedir? Kamu Bankalarının bu işlemlerdeki rolü ve ağırlığı nedir?

Cevaplar

Tablo-1'de yıllar itibarıyla İran ile dış ticaretimiz verilmiş olup genel dış ticaretimize paralel bir şekilde tedrici bir artış gözlenmektedir.

Tablo-1

YILLAR İTİBARIYLA İRAN İLE TİCARETİMİZ (Milyon Dolar)		
Yıl	İHRACAT	İTHALAT
2002	334	921
2003	534	1.861
2004	813	1.962
2005	913	3.470
2006	1.067	5.627
2007	1.441	6.615
2008	2.030	8.200
2009	2.025	3.406
2010	3.044	7.645
2011	3.590	12.461

Tablo-2'de son iki yılda İran'la ticaretimize konu olan ilk 10 fasılın ithalat ve ihracat değerleri sunulmaktadır. Söz konusu Tablonun tetkikinden İran'a en büyük ihraç kalemimizi Elektriksiz Makinaların teşkil ettiği, içinde doğalgazın da bulunduğu Mineral Yakıtlar ve Yağlar fasılının ise en büyük ithalat kalemimizi oluşturduğu gözlenmektedir.

Tablo-2

İRAN İLE TİCARETİMİZE KONU OLAN İLK 10 FASIL (Milyon Dolar)							
İHRACAT				İTHALAT			
GTIP Kodu	GTIP İkilili Adı	2010	2011	GTIP Kodu	GTIP İkilili Adı	2010	2011
84	ELEKTRİKSİZ MAKİNALAR	469	641	27	MİNERAL YAKITLAR VE YAĞLAR	6.712	11.020
72	DEMİR VE ÇELİK	563	452	74	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	305	478
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	155	225	39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	336	457
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	134	195	29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	38	100
44	AĞAÇ VE AĞAÇTAN MAMUL EŞYA	173	190	79	ÇİNKO VE ÇİNKODAN EŞYA	43	89
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI	135	188	76	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	27	70
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	102	166	72	DEMİR VE ÇELİK	19	31
94	MOBİLYALAR, AYDINLATMA, REKLAM LAMBALARI, PREFABRİK YAPILAR	96	116	28	İNORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	4	30
55	SENTETİK VE SUNİ DEVAMSIZ LİFLER	68	101	78	KURŞUN VE KURŞUNDAN EŞYA	19	28
54	DOKUMAYA ELVERİŞLİ SUNİ VE SENTETİK LİFLER	90	94	31	GÜBRELER	0	28
Liste Toplamı		1.986	2.368	Liste Toplamı		7.504	12.332
Genel Toplam		3.044	3.590	Genel Toplam		7.645	12.461

İran ile olan işlenmemiş altın ticaretimize ilişkin veriler ise Tablo-3'te sunulmaktadır.

Tablo-3

710812 Fasılı İtibarıyla İran'la Olan Ticaretimiz (Milyon Dolar)				
GTIP Altılı Kodu	GTIP Altılı Adı	Yıl	İHRACAT	İTHALAT
710812	ALTIN (DİĞER İŞLENMEMİŞ ŞEKİLLERDE OLANLAR, PARA YERİNE KULLANILMAYAN)	2010	82,32	0
		2011	53,65	0
		2012 (Ocak-Nisan)	1.689,26	0

Ülkemiz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından alınmış Kararlara uygun olarak İran ile ticari ilişkilerini sürdürmekte olup söz konusu Kararlar çerçevesinde firmalarımızın İran'a yönelik ticari bağlantı kurmaları veya sevkiyat gerçekleştirmelerinde herhangi bir hukuki sorun bulunmamaktadır.

Ayrıca ülkemiz, Konvansiyonel Silahlar ve Çift Kullanımlı Ekipman ve Teknoloji Kontrolüne İlişkin Wassenaar Düzenlemesi'ne taraf olup İran'a gerçekleştirilen ihracat bu düzenlemeye aykırılık teşkil etmemektedir.